

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Svk/22/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7023200226
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Prof. JUDr. Peter Potásch
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:7023200226.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a členov senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD., LL.M. a JUDr. Vlastimila Pavlikovského, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): J. U., nar. XX.XX.XXXX., bytom Y. XX, XXX XX. Y. R., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, Masarykova 10, 080 01 Prešov - o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO-19817/6996/2023-32915/2023 zo dňa 24.03.2023, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Správneho súdu v Košiciach - č. k. KE-8S/47/2023-61 zo dňa 18. decembra 2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Správneho súdu v Košiciach č. k. KE-8S/47/2023-61 zo dňa 18. decembra 2024 sa zrušuje a vec sa vracia Správneho súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I. Vybrané závery z administratívneho konania, konanie pred správnym súdom

1. Žiadosťou doručenou žalovanému dňa 21.02.2023 sa žalobca - podľa osobitných právnych predpisov (pozri toto odôvodnenie ďalej) - domáhal určenia právneho zástupcu z radov advokátov v právnej veci návrhu o určenie vlastníckeho práva k motorovému vozidlu - N. J. Y. EČV: Q.XXXD. (ďalej len ako „J. N.“) v hodnote 650 Eur (podľa kúpnej zmluvy zo dňa 29.08.2022) a za týmto účelom podal žalobu zo dňa 23.01.2023 na Okresný súd Spišská Nová Ves.

2. O žiadosti žalobcu podľa bodu 1 rozhodol žalovaný rozhodnutím č. KaPO-19817/6996/2023-32915/2023 zo dňa 24.03.2023 (ďalej aj ako „rozhodnutie žalovaného“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) tak, že žalobcovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, vrátane predbežného neposkytnutia právnej pomoci, v právnej veci určenia vlastníckeho práva k J. N..

3. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný zhrnul skutkový stav a poukázal na tri podmienky, ktoré musia byť splnené, aby žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci mohol byť so svojou žiadosťou úspešný. Žiadateľ musí spĺňať podmienku, že sa nachádza v stave materiálnej núdze, ďalej že v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť a - napokon - že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak ho je možné vyčíslieť v peniazoch. Žalovaný poukázal na ustanovenie § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len ako „Zákon o právnej pomoci“), podľa ktorého má žiadateľ právo na poskytnutie právnej pomoci, ak hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy (v čase vydania napadnutého rozhodnutia 700 Eur), okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

4. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí skonštatoval, že žalobca pre účely konania predložil aj kúpnu zmluvu zo dňa 29.08.2022, predmetom ktorej bola kúpa MV Renault, v rámci ktorej bola dohodnutá kúpna cena v sume 650 Eur, ktorú podľa vyjadrení žalobcu a predloženej žaloby zo dňa 23.01.2023,

žalobca zaplatil predávajúcemu na mieste. Z predložených dokladov podľa žalovaného vyplynulo, že žalobca podal dňa 02.02.2023 na Okresnom súde Spišská Nová Ves žalobu o určenie vlastníckeho práva k vyššie uvedenému motorovému vozidlu proti predávajúcemu z kúpnej zmluvy. Podľa žalovaného tak hodnotu sporu v danom prípade predstavuje hodnota vecí, ktorej sa spor týka, a teda hodnotu sporu v danom prípade možno vyčíslieť na sumu 650 Eur, ktorá je zároveň nižšia ako aktuálna hodnota minimálnej mzdy podľa oznámenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 300/2022 Z. z., podľa ktorého je suma minimálne mzdy na rok 2023, t. j. 700 Eur za mesiac. Žalobca teda podľa žalovaného nespĺnil podmienku na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. c/ Zákona o právnej pomoci.

5. V ďalšom texte napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že sa zaoberal tiež možnosťou aplikácie § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci. Skonštatoval, že nepristúpil k aplikácii predmetného ustanovenia, keďže predpokladom jeho aplikácie je kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to že ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, a teda ide o vec, kde je poskytnutie právnej pomoci celospoločensky žiaduce. S ohľadom na to, že v danom prípade ide o určenie vlastníckeho práva k motorovému vozidlu, predmetnú vec podľa žalovaného v žiadnom prípade nemožno považovať za vec celospoločenského významu.

6. Žalovaný záverom zosumarizoval, že žalobca nespĺnil jednu z troch podmienok na poskytnutie právnej pomoci a keďže nespĺnenie hoci len jednej z podmienok má za následok nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, žalovaný žalobcovi v predmetnej veci nárok na priznanie právnej pomoci nepriznal. Vzhľadom na kumulatívnosť podmienok podľa § 6 ods. 1 Zákona o právnej pomoci, splnenie ďalších podmienok žalovaný nevyhodnocoval.

7. Rozhodnutie žalovaného napadol žalobca správnu žalobou. O tejto rozhodol Správny súd v Košiciach (ďalej aj „správny súd“) rozsudkom č. k. KE-8S/47/2023-61 zo dňa 18. decembra 2024 (ďalej aj ako „napadnutý rozsudok“ alebo „rozsudok správneho súdu“), a to tak, že správnu žalobu zamietol. Žalovanému zároveň nepriznal právo na náhradu trov konania voči žalobcovi.

8. Rozsudok vo veci súd vyhlásil dňa 18.12.2024. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že - po riadnom predvolaní podľa § 108 ods. 2 a ods. 3 zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „SSP“) - sa tohto procesného úkonu nezúčastnil žalobca, ani žalovaný. Podľa obsahu žiadosti žalobcu o poskytnutie právnej pomoci a lustrácie v registri obyvateľov správny súd zistil, že žalobca dosiahol plnoletosť dňom XX.XX.XXXX, na základe čoho správny súd predvolanie na pojednávanie a ďalšie písomnosti doručoval priamo žalobcovi a nie jeho zákonnej zástupkyňi. Predvolanie bolo podľa doručky na č. I. 47 súdneho spisu žalobcovi doručené dňa 27.11.2024. Dňa 17.12.2024, t. j. jeden deň pred uskutočnením pojednávania bolo správne mu súdu k spisovej značke KE-8S/47/2023, pod ktorou je na správnom súde vedené predmetné konanie, doručené písomné podanie Z. R. U., ktorý sa označil za zákonného zástupcu žalobcu, v ktorom tento uviedol, že ospravedlňuje svoju neúčast na pojednávaní v tejto veci a žiada odročiť pojednávanie z vážnych rodinných a finančných dôvodov na termín po 12.01.2025. Správny súd takéto ospravedlnenie neakceptoval a nevyhovet žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu, že žalobca v tomto konaní dosiahol plnoletosť dňom XX.XX.XXXX, na základe čoho bolo vyššie uvedené písomné podanie vyhodnotené ako podanie osoby, ktorá nie je účastníkom konania, ani zástupcom účastníka konania a na takéto písomné podanie z tohto dôvodu správny súd neprihliadal.

9. Správny súd zamietajúci rozsudok vo veci odôvodnil tým, že k tomu, aby bol žiadateľ úspešný so svojou žiadosťou o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, musí kumulatívne splniť tri podmienky uvedené v § 6 ods. 1 Zákona o právnej pomoci. Žalovaný v rámci právneho posúdenia žiadosti žalobcu dospel k záveru o nespĺnení podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. c/ Zákona o právnej pomoci (ďalej aj ako „podmienky hodnoty sporu“), teda že hodnota sporu je vyčísliteľná v peniazoch a táto hodnota sporu neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy a tiež k tomu, že v danom prípade neboli splnené podmienky na aplikáciu § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci. Keďže žalovaný, s ohľadom na uvedené, splnenie ďalších podmienok už neskúmal a z obsahu správnej žaloby vyplynulo, že žalobca namietal nesprávne právne posúdenie žalovaným len vo vzťahu k vyhodnoteniu splnenia podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. c/ a § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci, správny súd vyhodnotil ako kľúčové a zásadné v predmetnej veci, či žalovaný správne právne vec posúdil, ak dospel k záveru, že žalobca nespĺnil podmienku podľa § 6 ods. 1 písm. c/ Zákona o právnej pomoci a že v danom prípade nebolo možné aplikovať ani ustanovenie § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci.

10. V tejto súvislosti správny súd uviedol, že z obsahu ustanovenia § 6 ods. 1 Zákona o právnej pomoci, pre potreby priznania či nepriznania nároku, či práva na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, jednoznačne vyplýva pre žalovaného povinnosť vyhodnocovať splnenie podmienky hodnoty sporu. V kontexte samotného zmyslu takejto právnej úpravy, správny súd na podporu vyššie uvedeného poukázal

na body č. 21 a 22 rozsudku veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 19SVs/3/2022 zo dňa 30.01.2024 (21. Pri podmienke hodnoty sporu „návrh predkladateľa vychádza z logickej premisy, aby náklady, ktoré štátu vzniknú v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci neboli v zjavnom negatívnom pomere k celkovej hodnote sporu. Predpokladá sa, že v takýchto prípadoch by účastník ani inak nevyužil odbornú právnu pomoc, a to z hľadiska jej ekonomickej neefektívnosti. Vyňaté sú spory, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch. 22. Uvedenú úvahu zákonodarcu je podľa veľkého senátu potrebné vnímať v kontexte princípu bezrozpornosti právneho poriadku. V občianskoprávných sporoch totiž zákon v zásade zakotvuje len fakultatívne právne zastúpenie (§ 24 až § 28 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“; čl. 13 ods. 1 a 2 a § 89 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“). Inými slovami, neposkytnutie právnej pomoci osobe v núdzi v bežných civilných sporoch s ohľadom na hodnotu sporu nespôsobuje nemožnosť nárok uplatniť na súde, a teda neobmedzuje prístup k súdu. Ale reflektuje na logickú úvahu, že ide o spor, kde by si bežná fyzická osoba pravdepodobne nezvolila právne zastúpenie z dôvodu neefektívnosti a svoj nárok by prípadne uplatnila na súde bez využitia právneho zastúpenia. Právna úprava umožňujúca osobe uplatniť jej nárok nižšej hodnoty na súde i keď bez právneho zastúpenia, pokiaľ pre nezastúpenú osobu garantuje primerané procesné uľahčenia (poučovacia povinnosť), nevytvára diskonformitu s čl. 46 ods. 1 Ústavy (OROSZ, L.; SVÁK, J. a kol.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2021, str. 603“).

11. Na základe znenia ustanovenia § 6 ods. 1 písm. c/ Zákona o právnej pomoci mal správny súd za to, že pre vyhodnotenie splnenia, či nesplnenia podmienky hodnoty sporu je nevyhnutným ustáliť dve základné skutočnosti, a to či je hodnotu predmetného sporu možné vyčíslieť v peniazoch a či táto hodnota sporu prevyšuje alebo neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy. Z obsahu administratívneho spisu správny súd zistil, že žalobca v danom prípade podal na okresný súd žalobu, v ktorej sa domáhal určenia, že je vlastníkom J. N.. V danom konaní malo byť teda úlohou okresného súdu rozhodnúť o určení, či tu právo žalobcu k J. N. je alebo nie je, teda sa jednalo o určovaciu žalobu. Napriek tomu, že sa jednalo o určovaciu žalobu, a nie o žalobu na plnenie, a prísne vzaté určenie hodnoty sporu v prípade určovacej žaloby by sa z pohľadu podstaty konania o takejto žalobe mohlo javiť ako problematické, mal správny súd za to, že pre potreby rozhodovania o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, resp. podľa Zákona o právnej pomoci, konkrétne podľa ustanovenia § 6 ods. 1 písm. c/, je zásadnou reálna možnosť vyčíslenia skutočnej hodnoty sporu. Uvedené podľa správneho súdu plne zodpovedá citovaným záverom Najvyššieho správneho súdu SR, že: „Inými slovami, neposkytnutie právnej pomoci osobe v núdzi v bežných civilných sporoch s ohľadom na hodnotu sporu nespôsobuje nemožnosť nárok uplatniť na súde, a teda neobmedzuje prístup k súdu. Ale reflektuje na logickú úvahu, že ide o spor, kde by si bežná fyzická osoba pravdepodobne nezvolila právne zastúpenie z dôvodu neefektívnosti a svoj nárok by prípadne uplatnila na súde bez využitia právneho zastúpenia.“ V zmysle uvedeného možno predpokladať, že v prípade určenia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu - napr. v hodnote 650,00 Eur - by si bežná fyzická osoba pravdepodobne nezvolila právne zastúpenie z dôvodu neefektívnosti a svoj nárok by uplatnila na súde bez využitia právneho zastúpenia. Vzhľadom na predloženú kúpnu zmluvu J. N., v ktorej je ako kúpna cena J. N. dohodnutá medzi zmluvnými stranami kúpna cena v sume 650,00 Eur, teda pre potreby vyhodnotenia splnenia podmienky hodnoty sporu, išlo podľa správneho súdu o spor, ktorého hodnotu reálne možno vyčíslieť, a ktorého hodnota je v danom prípade 650,00 Eur. Pokiaľ žalobca podal žalobu a inicioval konanie na okresnom súde, pre ktoré žiadal o poskytnutie právnej pomoci, v roku 2023 a podľa Oznámenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 300/2022 Z. z. o sume minimálnej mzdy na rok 2023, bola suma minimálnej mzdy na rok 2023 vo výške 700,00 Eur, hodnota sporu neprevyšovala hodnotu minimálnej mzdy a podmienka hodnoty sporu tak zo strany žalobcu nebola splnená. Uvedené závery správneho súdu sú v súlade s tým, ako predmetnú vec právne posúdil žalovaný v napadnutom rozhodnutí, preto správny súd nemohol konštatovať nesprávne právne posúdenie žalovaným, na základe čoho vyhodnotil žalobnú argumentáciu žalobcu v tomto smere za nedôvodnú.

12. V súvislosti s námietkami žalobcu ohľadne toho, že žalovaný sa nezaoberal postavením žalobcu ako maloletej osoby bez príjmu a vyhodnotením jeho statusu vo vzťahu k § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci, správny súd poukázal na bod č. 57 rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 1Vs/1/2021 zo dňa 24.02.2022: „Centrum právnej pomoci nie je povinné preskúmať mu predloženú žiadosť o poskytnutie právnej pomoci aj v zmysle § 5b ods. 6 zák. č. 327/2005 Z. z., na základe ktorého by mohol riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi, ktorý nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov Centra právnej pomoci, pokiaľ ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, ak to žalobca v žiadosti výslovne

neuvádza. “ Z obsahu administratívneho spisu nevyplývalo, že by sa žalobca vo svojej žiadosti výslovne dožadoval preskúmania svojej žiadosti aj vo vzťahu k § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci, preto podľa správneho súdu nebolo povinnosťou žalovaného vyhodnocovať žalobcovu žiadosť aj vo vzťahu k § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci. Žalovaný sa napriek tomu touto možnosťou zaoberal a v krátkosti vyhodnotenie tejto možnosti uviedol aj v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Na základe uvedeného má správny súd za to, že aj táto žalobná argumentácia žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu a postupu žalovaného nie je dôvodná.

13. V súlade so závermi rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 1Vs/1/2021 zo dňa 24.02.2022 uvedenými v bode č. 55 považoval správny súd záverom za potrebné vyjadriť sa k možnosti posudzovania žiadosti žalobcu podľa § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci. V tejto súvislosti správny súd uviedol, že na uvedený postup sú splnené podmienky vtedy ak možno konštatovať zároveň dve skutočnosti. Za prvé, že ide o vec hodnú osobitnej ochrany a za druhé, že je to potrebné pre zabezpečenia prístupu k spravodlivosti. V danom prípade mal správny súd za nepochybné, že žalobcov prístup k spravodlivosti nebol žiadnym spôsobom obmedzený a už vôbec nie znemožnený, keďže podľa obsahu administratívneho spisu riadne podal na okresný súd žalobu o určenie vlastníckeho práva k J. N. a v tomto konaní sa v zmysle čl. 13 ods. 2 v spojení s § 90 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok nevyžaduje povinné právne zastúpenie advokátom. V danom prípade tak nemožno konštatovať, že by mal žalobca zamedzený prístup k súdu a spravodlivosti. S ohľadom na uvedené správny súd už podrobnejšie nevyhodnocoval skutočnosť, či v danom prípade ide o vec osobitnej ochrany, aj keď s ohľadom na charakter konania, ktoré žalobca inicioval žalobou na okresnom súde je táto možnosť krajne nepravdepodobná. Na základe uvedeného dospel správny súd k záveru, že v súdenom prípade nemala byť žiadosť žalobcu žalovaným posudzovaná aj podľa § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci.

14. V súvislosti s ďalšími bodmi správnej žaloby, v ktorých žalobca namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu, rozpor skutkového stavu s administratívnym spisom a podstatné porušenie ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia, správny súd uviedol, že tieto žalobné body vyhodnotil ako nedôvodné, keďže žalobca ich žiadnym spôsobom bližšie neodôvodnil a správny súd v rámci súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu neidentifikoval naplnenie ani jedného z týchto dôvodov, ktoré by následne ako ďalšie mohli privodiť záver o splnení podmienky na zrušenie napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. e/, f/ a g/ SSP.

II. Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcu

15. Rozsudok správneho súdu podľa bodu 7 napadol včas kasačnou sťažnosťou žalobca (ďalej aj ako „sťažovateľ“), ktorý ju formálne odôvodnil ustanoveniami § 440 ods. 1 písm. b), c), f), g) a h) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „SSP“).

16. Sťažovateľ v konkrétnostiach namietal, že správny súd doručoval písomnosti neoprávnenej osobe, t. j. zákonnému zástupcovi, ktorého mladistvý - maloletý žalobca nijakým spôsobom nepoveril, neoznačil, aby za neho v predmetnej veci konal a preberal za neho poštové zásielky. Doplnil, že aj zo žiadosti, ktorú doručil žalovanému (k tomu pozri bod 1 tohto rozsudku) vyplýva, kto ho zastupoval v konaní a kto robil všetky úkony v jeho mene (poznámka kasačného súdu: matka sťažovateľa).

17. Namietal, že v čase podania správnej žaloby, kedy ešte nedovŕšil 18 rokov veku, nemohol samostatne konať pred súdom, avšak bolo mu znemožnené, aby za neho konal ten zákonný zástupca, ktorý za neho konal už pri podaní žiadosti (podľa bodu 1) žalovanému.

18. Sťažovateľ ďalej namietal nevykonanie pojednávania v súlade so zákonom a nerešpektovanie podania žalobcu, resp. jeho zákonného zástupcu - matky. Správny súd sťažovateľovi (ako žalobcovi), resp. jeho matke (zákonnému zástupcovi) neumožnil uskutočnenie práv, ktoré im patria, a tým porušil právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

19. V kontexte predmetnej námietky poukázal sťažovateľ na údajnú zaujatosť senátu správneho súdu, ktorý vo veci rozhodoval, resp. na to, že tento „robí advokáta žalovanému“. Ďalej v súvislosti s touto námietkou zopakoval, že zotráva na skutkových a právnych dôvodoch žaloby. Namietol, že správny súd rozhodol vo veci v neprítomnosti sťažovateľa, resp. jeho matky (ako zákonnej zástupkyne). Napokon sťažovateľ namietal, že správny súd rozhodol vo veci na základe selektívneho hodnotenia okolností veci, resp. na základe neúplných, nesprávnych dokladov a pod.

20. Podľa sťažovateľa sa správny súd odklonil aj od ustálenej rozhodovacej praxe a judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva. Namietal „protirečenie v odôvodnení rozsudku“, manipuláciu so spisom a svojvoľnú zmenu účastníkov konania. Má za to, že výrok rozsudku

správneho súdu nemá žiadnu oporu v odôvodnení a že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá žiadnu oporu v už vydaných súdnych rozhodnutiach.

21. Ďalej sťažovateľ tvrdí, že nie je jeho povinnosťou v konaní pred správnym súdom poukazovať na súdne rozhodnutia týkajúce sa hodnoty sporu, ale - naopak - je vecou súdu, aby si tieto naštudoval a na základe toho rozhodol. Opätovne poukázal na to, že žalobca jasne a zrozumiteľne uviedol, kto ho bude zastupovať v tomto konaní (keď odkazuje na žiadosť podanú žalovanému - bod 1 tohto odôvodnenia, ako aj na text správnej žaloby), avšak súd svojím svojvoľným konaním neuviedol, ako sa vo veci mohol z pojednávania ospravedlniť Z. R. U., keď mu súd údajne nedoručil žiadne predvolanie k tejto veci (k tomu pozri bod 8 vyššie). V ďalších bodoch kasačnej sťažnosti sťažovateľ poukázal na to, že v priebehu konania pred správnym súdom dosiahol plnoletosť, že je v tzv. maturitnom ročníku, že nedisponuje finančnými prostriedkami, že jeho matka je čiastočnou invalidnou dôchodkyňou a pod.

22. Doplnil, že súdne konanie, v ktorom sa domáhal poskytnutia právnej pomoci, nie je sporom o náhradu škody, „ktorá by sa dala vyčíslit“, ale jedná sa o určenie vlastníckeho práva, kde hodnota sporu sa nevyčísluje.

23. V závere kasačnej sťažnosti poukázal sťažovateľ na ním tvrdenú (údajnú) nečinnosť správneho súdu, ktorý v jeho veci rozhodol po 1,5 roku, ďalej na to, že predmetné rozhodnutie je nezákonné (rovnako ako napadnutého rozhodnutie žalovaného) a že rozsudok správneho súdu predstavuje obhajobu žalovaného.

24. Sťažovateľ na základe vyššie uvedenej argumentácie navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o úplnú náhradu trov „celého konania“.

25. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu nevyjadril.

III. Konanie pred Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky

26. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej len „kasačný súd“ alebo „najvyšší správny súd“) preskúmal rozsudok správneho súdu v rozsahu podanej kasačnej sťažnosti. Jeho právomoc a príslušnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení a § 11 písm. h) SSP.

27. Kasačný súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

28. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 SSP, najvyšší správny súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti rozsudku, voči ktorému je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a včas.

29. Po preskúmaní napadnutého rozsudku správneho súdu a oboznámení sa s obsahom kasačnej sťažnosti, ako aj podkladového materiálu, kasačný súd dospel k záverom, ktoré odôvodňuje v nasledovnom texte.

IV. Vybraná súvisiaca právna úprava

30. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

31. Podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

32. Podľa § 5 ods. 2 SSP, konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania.

33. Podľa § 5 ods. 8 SSP, konanie pred správnym súdom je ústne, ak tak ustanovuje tento zákon. Dokazovanie priamo vykonáva a dôkazy hodnotí správny súd podľa svojej úvahy.

34. Podľa § 108 ods. 2 SSP, predseda senátu predvolá na pojednávanie účastníkov konania, ich zástupcov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Ak je účastník konania zastúpený zástupcom na celé konanie, predvolanie sa doručuje iba tomuto zástupcovi. Účastníka konania správny súd predvolá, ak je potrebné, aby ho vyslúchol, alebo ak je jeho osobná prítomnosť nevyhnutná.

35. Podľa § 108 ods. 3 SSP, predvolanie sa musí predvolaným osobám doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej desať dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Táto lehota môže byť so súhlasom účastníkov konania skrátená. Kratšiu lehotu na prípravu možno určiť aj v konaniach, v ktorých je správny súd povinný rozhodnúť v lehotách počítaných na dni.

36. Podľa § 36 ods. 1 SSP, v rozsahu, v akom fyzická osoba nemá spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

37. Podľa § 1 ods. 1 Zákona o právnej pomoci, účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len „protispoločenská činnosť“) alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

38. Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ Zákona o právnej pomoci, tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len vnútroštátne spory).

39. Podľa § 5b ods. 6 Zákona o právnej pomoci, ak ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, môže riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov centra.

40. Podľa § 6 ods. 1 Zákona o právnej pomoci, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4 násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

V. Právne posúdenie veci kasačných súdom

41. Vychádzajúc z procesnej logiky posudzovania kasačných námietok sa najvyšší správny súd v prvom rade zameral na prieskum toho, či v podmienkach súdnej veci existovala na strane správneho súdu povinnosť nariadiť pojednávanie, resp. či ústne pojednávanie, ktoré bolo správnym súdom nariadené na 18.12.2024 (10:45 hod.) a na ktorom bol vyhlásený napadnutý rozsudok, bolo súladné so zákonom. Svoju pozornosť pritom najvyšší správny súd - v súlade s kasačnou sťažnosťou žalobcu - zameral na prípadné vady doručovania predvolania na ústne pojednávanie žalobcovi a súvisiace úkony správneho súdu.

42. Kasačný súd v rámci nadväzujúcej verifikácie zistil, že žalobca v bode 7 správnej žaloby (čl. IV) výslovne formuloval požiadavku - v zmysle ustanovenia § 182 ods. 1 písm. g) SSP - na nariadenie pojednávania vo veci podanej správnej žaloby.

43. V súvislosti s uvedeným potom kasačný súd zistil, že predvolanie na pojednávanie (bod 41) správny súd doručoval žalobcovi: „J. U., Y. XX, XXX XX Y. R.“. Na obálke bola zároveň uvedená informácia: „Nar. XXXX“. Z doručenky (č. l. 47) však - naopak - vyplýva, že predmetná zásielka bola doručená dňa 27.11.2024 osobe s nečitateľným podpisom, pričom pri podpise tejto osoby je uvedená informácia „otec“.

44. Tak zo súdneho spisu, ako aj z vlastného rozsudku správneho súdu pritom vyplýva, že žalobca dosiahol plnoletosť dňom XX.XX.XXXX. V čase doručovania predmetnej zásielky potom nebolo dôvodné, aby bola táto doručovaná - t. j. poštovým doručovateľom vydaná - dňa 27.11.2024 tretej osobe (nie priamo adresátovi - žalobcovi).

45. Z napadnutého rozsudku je zrejmé, že dňa 17.12.2024, t. j. jeden deň pred uskutočnením pojednávania bolo správne súdu doručené k veci písomné podanie Z.. R. U., ktorý sa označil za zákonného zástupcu žalobcu, v ktorom tento uviedol, že ospravedlňuje svoju neúčast na pojednávaní v tejto veci a žiada odročiť pojednávanie z vážnych rodinných a finančných dôvodov na termín po 12.01.2025. Správny súd takéto ospravedlnenie neakceptoval a nevyhovel žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu, že žalobca v tomto konaní dosiahol plnoletosť dňom XX.XX.XXXX, na základe čoho bolo vyššie uvedené písomné podanie správnym súdom vyhodnotenú ako podanie osoby, ktorá nie je účastníkom konania, ani zástupcom účastníka konania a na takéto písomné podanie z tohto dôvodu správny súd neprihliadal.

46. Tu však kasačný súd poukazuje na to, že ak bolo predvolanie na ústne pojednávanie (konané dňa 18.12.2024) doručené tej istej osobe (pozn.: Z.. R. U., otec) dňa 27.11.2024, t. j. v deň, kedy už samotný

žalobca (J. U.) dosiahol plnoletosť a tento bol potom oprávnený v predmetnej veci ďalej konať bez zákonného zástupcu, tak aj samotné predvolanie na ústne pojednávanie bolo - v čase jeho doručenia (t. j. v rozhodnom čase) - poštovým doručovateľom vydané neoprávnenej osobe a - naopak - obsahom súdneho spisu nie je preukázané, že by bol priamo žalobca riadne predvolaný na uvedený termín pojednávania (na ktorom bol napokon vyhlásený aj napadnutý rozsudok správneho súdu).

47. V tejto súvislosti je bezpredmetné, že k pochybeniu došlo zrejme na strane poštového doručovateľa, ktorý už dňa 28.11.2024 nemal predmetnú zásielku vydať inej osobe ako priamo plnoletému žalobcovi, keď priamo tento bol aj správne uvedený (zo strany súdu) na obálke predmetnej zásielky ako jej adresát. Z pohľadu procesných práv sťažovateľa je relevantné to, že súdny spis neobsahuje listinu, ktorá by preukazovala, že a) kedykoľvek v čase, kedy ešte žalobca nebol plnoletý, že by tento na termín pojednávania nariadeného na deň 18.12.2024 bol riadne predvolaný prostredníctvom účinného doručenia predvolania jeho zákonnému zástupcovi alebo b) že v čase po dovŕšení plnoletosti by bolo predvolanie na ústne pojednávanie nariadené na 18.12.2024 riadne doručené priamo sťažovateľovi (žalobcovi).

48. Obe z uvedených procesných možností by pritom boli, samozrejme, právne akceptovateľné. V skutkových okolnostiach súdnej veci však nastala situácia, kedy už v čase plnoletosti žalobcu bolo predvolanie na ústne pojednávanie (ktoré sa naviac konalo tiež v čase, kedy už bol žalobca/sťažovateľ plnoletý) doručené neoprávnenej osobe (rozumej - tretej osobe) - zrejme otcovi žalobcu (sťažovateľa). Na uvedený postup však už v čase doručovania predvolania neboli splnené zákonné predpoklady (a to existencia ex lege zastupovania sťažovateľa/žalobcu zákonným zástupcom).

49. Bez toho, aby si kasačný súd nárokoval odborné znalosti v odbore písomznanectva, poukazuje na to, že podpis na doručení k predvolaniu na pojednávanie konaného dňa 18.12.2024 (na č. I. 47 súdneho spisu) sa javí ako veľmi podobný podpisu, ktorý by mal mať Z.. R. U. - podľa podpisu na č. I. 53 súdneho spisu (žiadosť o ospravedlnenie neúčasti a odročenie pojednávania). Relevantným je však najmä to, že doručenie k predvolaniu na pojednávanie obsahuje aj slovo „otec“, čo v kombinácii s už uvedenou indíciou o zhodnosti podpisov (dokonca s akademickým titulom - „Z.. U.“ - na č. I. 47 a č. I. 53 súdneho spisu) a v spojení s kasačnými námietkami sťažovateľa fakticky spočívajúcimi v nesprávnom predvolaní na ústne pojednávanie konané dňa 18.12.2024, nepochybne odôvodňujú požiadavku zrušenia napadnutého rozsudku správneho súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie, a to v kontexte požiadavky dodržania ústavnoprávných, resp. zákonných požiadaviek spravodlivého procesu (spravodlivého súdneho konania).

50. Všetky vyššie uvedené skutočnosti fakticky negujú aj záver správneho súdu konštatovaný v napadnutom rozsudku, podľa ktorého „Predvolanie bolo podľa doručení na č. I. 47 súdneho spisu žalobcovi doručené dňa 27.11.2024.“. Doručenie vo veci síce vykázané je (vydanie zásielky), avšak pre účely samotného súdneho konania je toto doručenie potrebné považovať za neúčinné (keďže zásielka bola vydaná inej osobe ako je adresát na nej uvedený - žalobca/sťažovateľ, a to napriek tomu, že pre takýto postup neboli v čase doručovania splnené podmienky, resp. tieto nie sú preukázané - napr. plná moc alebo existencia zákonného zastúpenia žalobcu v čase vydania zásielky tretej osobe - otcovi).

51. Naviac, v tejto súvislosti nie je možné neprihliadnuť aj na to, že v správnom súdnom konaní, kde vystupuje maloletý, by nemalo dochádzať k akejsi absolutizácii jeho zastúpenia zákonným zástupcom bez zohľadnenia jeho reálnej vôľovej a rozumovej vyspelosti, a teda aj možnosti konať samostatne bez zákonného zástupcu. Povinnosť skúmať uvedenú skutočnosť ako predbežnú otázku pritom vyplýva aj z predchádzajúcej súdnej praxe (FEČÍK, Marián, KOTRECOVÁ, Alexandra. § 36 [Zastúpenie osoby nespôsobilej samostatne konať]. In: BARICOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, ŠTEVČEK, Marek, FILOVÁ, Anita a kol. Správny súdny poriadok. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 250.) - k tomu porovnaj aj - Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo 92/2009: Maloleté dieťa ako účastník konania je procesne spôsobilé len v obmedzenom rozsahu, ktorú je potrebné posudzovať podľa § 9 Občianskeho zákonníka z hľadiska či právny úkon alebo procesný úkon v súdnom konaní, ktorý maloletý urobil, bol svojou povahou primeraný rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej jeho veku. V rovnakom rozsahu majú teda aj procesnú spôsobilosť, ktorú skúma v konaní súd v súlade s kritériami i uvedenými v § 9 Občianskeho zákonníka ako predbežnú otázku. Pri rozhodovaní o spôsobilosti maloletých na právne úkony podľa § 9 Občianskeho zákonníka súd posudzuje rozumovú a vôľovú vyspelosť maloletého, pričom táto vyspelosť sa posudzuje objektívne, t. j. so zreteľom na všetkých maloletých rovnakého veku, nezisťuje sa subjektívne s ohľadom na každého maloletého osobitne. Pri zachovaní objektívneho hľadiska, je potrebné zohľadniť všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Spôsobilosť maloletého na právne úkony sa posudzuje vždy so zreteľom na povahu právneho úkonu, o ktorý v konkrétnom prípade ide.

52. Ak potom sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu, ktorý bol už v čase expedovania predvolania na pojednávanie vo veku blízkom veku plnoletosti (k tomu pozri najmä bod 50 vyššie) - 5 dní

pred dovŕšením 18. roku veku - a v čase doručovania predvolania na ústne pojednávanie, ako aj v čase konania samotného ústneho pojednávania už plnoletý bol, ale napriek tomu mu predvolanie na pojednávanie riadne doručené nebolo (k tomu pozri toto odôvodnenie vyššie), dospel kasačný súd k záveru o potrebe vo veci rozhodnúť tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

53. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že kasačný súd sa stotožnil s tou argumentáciou sťažovateľa, v ktorej tento namietal procesné pochybenia týkajúce sa jeho práva na spravodlivý súdny proces, resp. to, že sa s ním riadne nekonalo - v časti ústneho pojednávania nariadeného na 18.12.2024 (na ktorom bol vyhlásený aj rozsudok vo veci). Tu najvyšší správny súd dopĺňa, že v kasačnej sťažnosti sťažovateľ primárne napádal, že súd nedoručil predvolanie na uvedený termín ústneho pojednávania jeho matke, ale otcovi („správny súd doručoval písomnosti neoprávnenej osobe, t. j. zákonnému zástupcovi, ktorého mladistvý-maloletý žalobca nijakým spôsobom nepoveril [...]“, avšak z kasačnej sťažnosti zároveň vyplýva, že sťažovateľ aj vo všeobecnosti namietal, že „správny súd nevykonal pojednávanie v súlade so zákonom“, ako aj to, že „správny súd nepojednával, nezisťoval a neumožnil účastníkovi konania [...] aby na vytýčenom pojednávaní uskutočnil svoje práva“ a že „správny súd v tejto právnej veci rozhodol v neprítomnosti žalobcu, zákonnej zástupkyne - matky [...]“. Z obsahu kasačnej sťažnosti vyplýva aj námietka smerujúca k „svojvoľnej zmene účastníka konania“ zo strany súdu a tiež to, že sťažovateľ opakovane poukazoval na to, že v priebehu konania pred správnym sudom nadobudol plnoletosť. Pri materiálnom posúdení obsahu podania sťažovateľa a uplatňujúc požiadavku interpretácie a aplikácie objektívneho práva tak, aby pri tom nedochádzalo k porušovaniu ústavných práv fyzických osôb a právnických osôb v rámci konania pred súdom - najmä, ak by to malo viesť k obmedzeniu alebo odopretiu práva na súdnu ochranu - dospel kasačný senát k záveru o dôvodnosti kasačnej sťažnosti žalobcu v rozsahu dôvodov vyplývajúcich z tohto rozsudku.

54. Bez toho, aby kasačný súd v tomto konaní posudzoval vecnú správnosť meritórnych záverov správneho súdu uvedených v napadnutom rozsudku, práve z dôvodu, že mu z procesných dôvodov vec vracia na ďalšie konanie, poukazuje tiež na vybranú rozhodovaciu prax, ktorá by mohla byť (popri inej rozhodovacej praxi) relevantná pri skúmaní a hodnotení dôvodnosti správnej žaloby v merite, a to buď ich priamou, príp. analogickou aplikovateľnosťou na súdenu vec. Kasačný súd zároveň nižšie uvedenými bodmi tohto odôvodnenia nezaväzuje správny súd, aby z predmetných rozhodnutí v ďalšom konaní vychádzal, keďže správnosť právnych názorov správneho súdu v napadnutom rozsudku z dôvodu procesných väd konania neskúmal, ale poukazuje na ne práve vzhľadom na to, že správny súd bude vo veci opätovne meritórne konať a rozhodovať.

55. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky - sp. zn. 6Sžk/2/2021 zo dňa 25. mája 2022:

„16. Podľa názoru kasačného súdu teda bol dôvod na zrušenie preskúmaného rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP, keďže z preskúmaného rozhodnutia nebolo zrejmé, v ktorom konkrétnom konaní si žalobca uplatnil nárok na poskytnutie právnej pomoci. Z doteraz známych skutkových okolností je nesporná len tá skutočnosť, že konanie pod sp.zn. 7C/551/2015 bolo právoplatne ukončené a týkalo sa zaplata 54,85 eur s príslušenstvom.

[...]

18. Len na margo kasačný súd dodáva, že v konaní v žalobe na obnovu konania podľa § 397 a nasl. CSP sa na účely určenia základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby aplikuje § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, t. j. vychádza sa z toho, že nie je možné vyjadriť hodnotu veci v peniazoch. Rovnako zo žaloby na obnovu konania sa platí súdny poplatok podľa osobitnej položky č. 16 Sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 99,50 eur. V oboch prípadoch sa teda, či už odmena za právnu službu advokáta alebo súdny poplatok, nepočíta z hodnoty sporu. Zároveň však kasačný súd konštatuje, že prioritným záujmom a cieľom každého žalobcu, ktorý podá žalobu na obnovu konania, je splniť procesné podmienky stanovené pre obnovu konania preto, aby mu bol priznaný nárok v obnovenom konaní. Aj žalobca v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci výslovne uviedol, že žiada zaplatiť bezdôvodné obohatenie vo výške 54,85 eur s príslušenstvom.“

56. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky - sp. zn. 5Svk/32/2023 zo dňa 27. marca 2024:

„5. Sťažovateľ sa nestotožnil s konštatovaním správneho súdu o nepreskúmateľnosti žalobou napadnutého rozhodnutia [...] Poukázal na nové interné usmernenie žalovaného vo vzťahu k osobitnému zreteľu, ktoré bližšie konkretizuje primerané okolnosti, ktoré sú podmienkou poskytnutia právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.. Podľa článku II, ods. 9 usmernenia sťažovateľa č. U/07/2021 ČRZ:2946/2021, Centrum pod primerané okolnosti žiadanej právnej pomoci vymedzuje právnu pomoc najmä pre ohrozené skupiny vo veciach úpravy práv a povinností k maloletým deťom, určenia vlastníckeho práva, obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, dražby nehnuteľností, ochrany obetí násilných trestných činov, výživného pre plnoleté nezaopatrené dieťa a zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer. Za primerané okolnosti sa podľa uvedeného považujú také okolnosti alebo skutkový

stav a sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky a spôsobilo by vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. [...]"

57. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky - sp. zn. 19SVs/3/2022 zo dňa 30. januára 2024:

„19. Podporujúc vyššie prezentované závery veľký senát poukazuje aj na to, že predmet konania v správnom súdnictve sa považuje bezvýnimočne za neoceniteľný aj na účely výpočtu náhrady trov konania či súdnych poplatkov. Na účely určenia základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby sa aplikuje § 11 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov, a nie § 10 predmetnej vyhlášky, vychádzajúci z hodnoty sporu. Rovnako sa súdny poplatok určuje v správnom súdnictve pevnou sumou (príloha 1, položka č. 10 zákona o súdnych poplatkoch) a nie sumou vypočítanou z hodnoty predmetu konania (príloha 1, položka č. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Obdobne v civilnom sporovom konaní je pri žalobe na určenie, či tu právo je alebo nie je, stanovený súdny poplatok pevnou sumou, keďže predmet konania nie je možné oceniť peniazmi, hoci by posudzované právo mohlo znieť na zaplatenie konkrétnej sumy (príloha 1, položka č. 1 písm. b) zákona o súdnych poplatkoch).“

58. Ústavný súd Slovenskej republiky - č. k. II. ÚS 579/2021-37 zo dňa 30. marca 2022:

„17. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že predmetom konania vo veci samej bolo určenie vlastníctva k hnutelnej veci a jej vydanie.

[...]

22. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu možno vyvodit' niekoľko modelových prípadov, keď interpretácia a aplikácia jednoduchého práva porušuje tiež ústavou garantované základné práva. Ide o prípady konkurencie noriem jednoduchého práva, konkurencie interpretačných alternatív jednej normy jednoduchého práva a prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva. Ide teda buď o situáciu, v ktorej ústavný súd sleduje, či vo veci aplikovaná právna norma sledujúca určitý ústavou chránený účel z pohľadu proporcionality nadobudla opodstatnene prednosť pred inou normou sledujúcou dosiahnutie iného ústavou chráneného účelu, alebo o situáciu, keď sa ponúka niekoľko interpretačných alternatív normy, alebo o situáciu svojoľnej aplikácie jednoduchého práva, ktorej chýba racionálne odôvodnenie či prepojenie s ústavou chráneným účelom. V právnej veci sťažovateľky ide o druhý modelový prípad, teda o konkurenciu interpretačných alternatív jednej normy jednoduchého práva.

[...]

25. Ústavný súd zastáva názor, že v súvislosti s posudzovaním interpretácie a aplikácie dotknutých ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. okresným súdom je dôležité poznať a pochopiť pohnútky zákonodarcu, teda poukázať na dôvodovú správu k zákonu č. 273/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z dôvodovej správy okrem iného vyplýva:

«Navrhovanou zmenou zároveň dochádza k vypusteniu dikcie ohľadne vyrubovania súdnych poplatkov, ak ide o určenie vlastníctva. Žaloba na určenie vlastníckeho práva predstavuje z hľadiska zákonnej procesnej klasifikácie žalôb (porov. § 80 Občianskeho súdneho poriadku) „klasickú“ určovací žalobu, ktorú subsumuje dikcia navrhovaná v prvom bode spoločných poznámok k položkám 1 a 2. Preto na rozdiel od platného právneho stavu, ktorý spoplatňuje žaloby na určenie vlastníckeho práva enormne vysokým súdnym poplatkom podľa položky 1 písmena a), budú „vlastnícke“ žaloby podliehať paušálnej sadzbe podľa písmena b).»

26. Z citovaného znenia dôvodovej správy vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo postaviť žaloby o určenie vlastníckeho práva na roveň ostatných určovacích žalôb, keďže dovtedajšia právna úprava, keď boli vlastnícke žaloby spoplatňované podľa hodnoty (ceny) ich predmetu, vystavovala účastníkov konania „enormne vysokým súdnym poplatkom“.

27. Ak okresný súd vychádzal pri určení výšky súdneho poplatku za odvolanie z hodnoty predmetu konania bez toho, aby prihliadol na jeho podstatu, teda že ide o typ žaloby, ktorej spoplatnenie je upravené v poznámke 1 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, tak sa podľa názoru ústavného súdu v právnej veci sťažovateľky natoľko odchýlil od ustanovení dotknutého právneho predpisu, že zásadne poprel jeho účel a význam, v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie ústavne neakceptovateľné, neudržateľné a zároveň je príčinou vyslovenia záveru o jeho arbitrárnosti.“

59. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie správneho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne správny súd.

60. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom kasačného súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 463 SSP a § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku **n i e** je prípustný opravný prostriedok.